

STATUT MEĐUNARODNOG SUDA

(usvojen 25. maja 1993. Rezolucijom 827)
(izmijenjen i dopunjen 13. maja 1998. Rezolucijom 1166)
(izmijenjen i dopunjen 30. novembra 2000. Rezolucijom 1329)
(izmijenjen i dopunjen 17. maja 2002. Rezolucijom 1411)

Član 1	Nadležnost Međunarodnog suda
Član 2	Teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949.
Član 3	Kršenja zakona i običaja ratovanja
Član 4	Genocid
Član 5	Zločini protiv čovječnosti
Član 6	Nadležnost nad osobama
Član 7	Individualna krivična odgovornost
Član 8	Teritorijalna i vremenska nadležnost
Član 9	Uporedna nadležnost
Član 10	<i>Non bis in idem</i>
Član 11	Organizacija Međunarodnog suda
Član 12	Sastav sudskih vijeća
Član 13	Kvalifikacije sudija
Član 13 <i>bis</i>	Izbor stalnih sudija
Član 13 <i>ter</i>	Izbor i naimenovanje <i>ad litem</i> sudija
Član 13 <i>quater</i>	Status <i>ad litem</i> sudija
Član 14	Funkcioneri i članovi vijeća
Član 15	Pravilnik o postupku i dokazima
Član 16	Tužilac
Član 17	Sekretarijat
Član 18	Istraga i priprema optužnice
Član 19	Pregled optužnice
Član 20	Početak i vođenje sudskog postupka
Član 21	Prava optuženog
Član 22	Zaštita žrtava i svjedoka
Član 23	Presuda
Član 24	Krivične sankcije
Član 25	Žalbeni postupak
Član 26	Postupak preispitivanja
Član 27	Izvršenje kazne
Član 28	Pomilovanje ili ublažavanje kazne
Član 29	Saradnja i pravosudna pomoć
Član 30	Status, povlastice i imunitet Međunarodnog su
Član 31	Sjedište Međunarodnog suda
Član 32	Troškovi Međunarodnog suda
Član 33	Radni jezici
Član 34	Godišnji izvještaj

Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (u daljnjem tekstu "Međunarodni sud"), osnovan od strane Savjeta bezbjednosti na osnovu poglavlja VII Povelje Ujedinjenih nacija, djeluje u skladu s odredbama ovog Statuta.

Član 1 Nadležnost Međunarodnog suda

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe odgovorne za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, u skladu s odredbama ovog Statuta.

Član 2 Teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949.

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe koje su počinile ili naredile da se počine teške povrede Ženevskih konvencija od 12. augusta 1949., odnosno sljedeća djela protiv osoba ili imovine zaštićenih odredbama relevantne Ženevske konvencije:

- a. hotimično lišavanje života;
- b. mučenje ili nečovječno postupanje, uključujući biološke eksperimente;
- c. hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja;
- d. uništavanje i oduzimanje imovine širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno;
- e. prisiljavanje ratnog zarobljenika ili civila na služenje u snagama neprijateljske sile;
- f. hotimično uskraćivanje prava ratnom zarobljeniku ili civilu na pravičan i redovan sudski postupak;
- g. protivpravna deportacija ili premještanje ili protivpravno zatočenje civila;
- h. uzimanje civila za taoce.

Član 3 Kršenja zakona i običaja ratovanja

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe koje su prekršile zakone i običaje ratovanja. Ta kršenja uključuju, ali nisu ograničena na:

- a. korištenje otrovnih oružja ili drugih oružja smišljenih za nanošenje nepotrebnih patnji;
- b. bezobzirno razaranja gradova, naselja ili sela, ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom;
- c. napad, ili bombardovanje, bilo kojim sredstvima, nebranjenih gradova, sela, stambenih objekata ili zgrada;
- d. zauzimanje, uništavanje ili hotimično nanošenje štete ustanovama namijenjenim religiji, dobrotvornim svrhama i obrazovanju, umjetnosti i nauci, istorijskim spomenicima i umjetničkim i naučnim djelima;
- e. pljačkanje javne ili privatne imovine.

Član 4 Genocid

1. Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe koje su počinile genocid definisan u stavu 2 ovog člana ili bilo koje od djela nabrojanih u stavu 3 ovog člana.

2. Genocid označava bilo koje od sljedećih djela, počinjeno s namjerom da se u cijelosti ili djelimično uništi neka nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa kao takva:

- a. ubijanje pripadnika grupe;
- b. nanošenje teške tjelesne ili duševne povrede pripadnicima grupe;
- c. smišljeno nametanje pripadnicima grupe životnih uslova sračunatih da dovedu do njenog potpunog ili djelimičnog fizičkog uništenja;
- d. uvođenje mjera kojima je cilj sprečavanje rađanja unutar grupe;
- e. prisilno premještanje djece te grupe u drugu grupu.

3. Kažnjiva su sljedeća djela:

- a. genocid;
- b. udruživanje radi počinjenja genocida;
- c. direktno i javno poticanje na počinjenje genocida;
- d. pokušaj počinjenja genocida;
- e. saučesništvo u genocidu.

Član 5 Zločini protiv čovječnosti

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe odgovorne za sljedeća krivična djela kada su počinjena u oružanom sukobu, bilo međunarodnog bilo unutrašnjeg karaktera, i usmjerena protiv bilo kojeg civilnog stanovništva:

- a. ubistvo;
- b. istrebljivanje;
- c. porobljavanje;
- d. deportacija;
- e. zatvaranje;
- f. mučenje;
- g. silovanje;
- h. progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi;
- i. druga nehumana djela.

Član 6 Nadležnost nad osobama

Međunarodni sud ima nadležnost nad fizičkim osobama u skladu s odredbama ovog Statuta.

Član 7 Individualna krivična odgovornost

1. Osoba koja je planirala, poticala, naredila, počinila ili na drugi način pomogla i podržala planiranje, pripremu ili izvršenje krivičnog djela navedenog u članovima 2 do 5 ovog Statuta individualno je odgovorna za to krivično djelo.
2. Službeni položaj bilo koje optužene osobe, bilo da se radi o šefu države ili vlade ili o odgovornom državnom zvaničniku, ne oslobađa takvu osobu krivične odgovornosti niti ublažava kaznu.
3. Činjenica da je neko od djela navedenih u članovima 2 do 5 ovog Statuta počinio podređeni ne oslobađa njegovog nadređenog krivične odgovornosti ako je nadređeni znao ili je bilo razloga da zna da se podređeni sprema počiniti takva djela ili da ih je već počinio, a nadređeni nije poduzeo nužne i razumne mjere da spriječi takva djela ili kazni počinioce.
4. Činjenica da je optužena osoba postupala prema naređenju vlade ili nadređenog ne oslobađa je krivične odgovornosti, ali se može uzeti u obzir za ublažavanje kazne ako Međunarodni sud utvrdi da tako nalaže pravda.

Član 8 Teritorijalna i vremenska nadležnost

Teritorijalna nadležnost Međunarodnog suda obuhvata teritoriju bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, što uključuje njenu kopnenu površinu, zračni prostor i teritorijalne vode. Vremenska nadležnost Međunarodnog suda obuhvata razdoblje koje počinje 1. januara 1991. godine.

Član 9 **Uporedna nadležnost**

1. Međunarodni sud i nacionalni sudovi uporedo su nadležni da krivično gone osobe za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1. januara 1991. godine.

2. Međunarodni sud ima primat nad nacionalnim sudovima. Međunarodni sud može u bilo kojoj fazi postupka formalno zatražiti od nacionalnih sudova da ustupe nadležnost Međunarodnom sudu u skladu s ovim Statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima Međunarodnog suda.

Član 10 ***Non bis in idem***

1. Nijednoj se osobi ne može suditi pred nacionalnim sudom za djela koja prema ovom Statutu predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, a za koja joj je već suđeno pred Međunarodnim sudom.

2. Osobi kojoj je pred nacionalnim sudom suđeno za djela koja predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava može se nakon toga suditi pred Međunarodnim sudom samo:

- a. ako je djelo za koje joj je suđeno okvalifikovano kao obično krivično djelo; ili
- b. ako postupak pred nacionalnim sudom nije bio nepristran ili nezavisan, ili je bio smišljen da optuženog zaštiti od međunarodne krivične odgovornosti, ili ako krivični postupak nije bio revnosno proveden.

3. Prilikom razmatranja kazne koja će biti izrečena osobi osuđenoj za krivično djelo prema ovom Statutu, Međunarodni sud će uzeti u obzir u kolikoj je mjeri već izdržana eventualna kazna izrečena toj osobi od strane nacionalnog suda za isto djelo.

Član 11 **Organizacija Međunarodnog suda**

Međunarodni sud čine sljedeći organi:

- a. sudska vijeća, koja se sastoje od tri pretresna vijeća i jednog žalbenog vijeća;
- b. tužilac, i
- c. sekretarijat, koji opslužuje i sudska vijeća i tužioca.

Član 12 **Sastav sudskih vijeća**

1. Sudska vijeća su sastavljena od šesnaest stalnih nezavisnih sudija, među kojima ne smije biti državljanina iste države, i od najviše devet ad litem nezavisnih sudija odjednom, naimenovanih u skladu sa članom 13 ter, stav 2 Statuta, među kojima ne smije biti državljanina iste države.

2. Svako pretresno vijeće sastoji se od tri stalne sudije i najviše šest ad litem sudija odjednom. Svako pretresno vijeće u koje su raspoređene ad litem sudije može se podijeliti u sekcije od po tri sudije, među kojima su i stalne sudije i ad litem sudije. Sekcija pretresnog vijeća ima ista ovlaštenja i odgovornosti koje Statut daje pretresnom vijeću i donosi presudu u skladu s istim pravilima.

3. Žalbeno vijeće se sastoji od sedam stalnih sudija. Žalbeno vijeće za pojedini žalbeni predmet čini pet njegovih članova.

4. Osoba koja se u smislu uslova za članstvo u vijećima Međunarodnog suda može smatrati državljaninom više od jedne države, smatraće se državljaninom one države u kojoj inače ostvaruje svoja građanska i politička prava.

Član 13 **Kvalifikacije sudija**

Stalne i *ad litem* sudije moraju biti nepristrasne i čestite osobe visokih moralnih kvaliteta koje posjeduju kvalifikacije kakve su potrebne za izbor na najviše pravosudne položaje u zemlji iz koje dolaze. Prilikom određivanja ukupnog sastava sudskih vijeća i sekcija pretresnih vijeća, dužna se pažnja posvećuje iskustvu sudija u krivičnom i međunarodnom pravu, uključujući međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava.

Član 13 bis **Izbor stalnih sudija**

1. Četrnaest stalnih sudija Međunarodnog suda bira Generalna skupština sa popisa koji joj dostavlja Savjet bezbjednosti, na sljedeći način:

- a. generalni sekretar poziva države članice Ujedinjenih nacija i države nečlanice koje imaju stalne posmatračke misije u sjedištu Ujedinjenih nacija da kandiduju sudije;
- b. u roku od 60 dana nakon poziva generalnog sekretara, svaka država može predložiti najviše dva kandidata čije kvalifikacije odgovaraju onima navedenim u članu 13 Statuta, s tim da moraju imati različito državljanstvo i nijedan od njih ne smije biti državljanin iste države kao bilo koji od sudija članova Žalbenog vijeća koji je izabran ili naimenovan za sudiju Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za genocid i druga teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji Ruande i građana Ruande odgovornih za genocid i druga takva kršenja počinjena na teritoriji susjednih država između 1. januara 1994. i 31. decembra 1994. (dalje u tekstu: Međunarodni sud za Ruandu) u skladu sa članom 12 Statuta tog Suda;
- c. generalni sekretar prosljeđuje primljene kandidature Savjetu bezbjednosti. Na osnovu primljenih nominacija Savjet bezbjednosti sastavlja popis sa najmanje dvadeset osam i najviše četrdeset dva kandidata, vodeći brigu o tome da budu zastupljeni glavni svjetski pravni sistemi;
- d. predsjedavajući Savjeta bezbjednosti prosljeđuje popis kandidata predsjedavajućem Generalne skupštine. Generalna skupština sa tog popisa bira četrnaest stalnih sudija Međunarodnog suda. Kandidati koji dobiju apsolutnu većinu glasova država članica Ujedinjenih nacija i država nečlanica koje imaju stalnu posmatračku misiju u sjedištu Ujedinjenih nacija, proglašiće se izabranim. U slučaju da dva kandidata istog državljanstva dobiju potrebnu većinu glasova, izabranim će se smatrati onaj koji je dobio veći broj glasova.

2. U slučaju ispražnjenog mjesta u sudskim vijećima među stalnim sudijama koji su izabrani ili naimenovani u skladu s ovim članom, nakon konsultacije sa predsjedavajućim Savjeta bezbjednosti i Generalne skupštine, generalni sekretar na ispražnjeno mjesto do kraja mandata imenuje osobu koja ispunjava kvalifikacije navedene u članu 13 Statuta.

3. Stalne sudije koje su izabrane u skladu s ovim članom biraju se na rok od četiri godine. Uslovi službe su isti kao i za sudije Međunarodnog suda pravde. Sudije mogu biti ponovo izabrani.

Član 13 ter **Izbor i naimenovanje *ad litem* sudija**

1. *Ad litem* sudije Međunarodnog suda bira Generalna skupština sa popisa koji joj dostavlja Savjet bezbjednosti, na sljedeći način:

- a. generalni sekretar poziva države članice Ujedinjenih nacija i države nečlanice koje imaju stalne posmatračke misije u sjedištu Ujedinjenih nacija da kandiduju *ad litem* sudije Međunarodnog suda;
- b. u roku od 60 dana nakon poziva generalnog sekretara, svaka država može predložiti po četiri kandidata čije kvalifikacije odgovaraju onima navedenim u članu 13 Statuta, vodeći pritom računa o pravilnoj zastupljenosti kandidata ženskog i muškog pola;
- c. generalni sekretar prosljeđuje primljene kandidature Savjetu bezbjednosti. Na osnovu primljenih kandidatura Savjet bezbjednosti sastavlja popis sa najmanje pedeset četiri kandidata, vodeći brigu da budu zastupljeni glavni svjetski pravni sistemi, te imajući na umu važnost ravnopravne geografske zastupljenosti;

d. predsjedavajući Savjeta bezbjednosti prosljeđuje popis kandidata predsjedavajućem Generalne skupštine. Generalna skupština sa tog popisa bira dvadeset sedam *ad litem* sudija Međunarodnog suda. Kandidati koji dobiju apsolutnu većinu glasova država članica Ujedinjenih nacija i država nečlanica koje imaju stalne posmatračke misije u sjedištu Ujedinjenih nacija, proglašiće se izabranim;

e. *ad litem* sudije se biraju na rok od četiri godine. *Ad litem* sudije ne mogu biti ponovo izabrani.

2. Za vrijeme trajanja njihovog mandata, generalni sekretar će po zahtjevu predsjednika Međunarodnog suda imenovati *ad litem* sudije u pretresna vijeća za jedno ili više suđenja tokom perioda koji ne može biti duži od tri godine. Prilikom podnošenja zahtjeva za imenovanje *ad litem* sudije, predsjednik Međunarodnog suda mora imati na umu kriterije iz člana 13 Statuta koji se odnose na sastav vijeća i sekcija pretresnih vijeća, odredbe paragrafa 1 (b) i (c) ovog člana, te broj glasova koje je dotični *ad litem* sudija dobio u Generalnoj skupštini.

Član 13 *quater* **Status *ad litem* sudija**

1. Tokom perioda na koji su imenovani na službu na Međunarodnom sudu, *ad litem* sudije:
 - a. imaju iste uslove službe, *mutatis mutandis*, kao i stalne sudije Međunarodnog suda;
 - b. imaju iste ovlasti kao i stalne sudije Međunarodnog suda, uz ograde navedene u paragrafu 2 ovog člana;
 - c. imaju iste povlastice i imunitet, izuzeća i olakšice kakve su na raspolaganju sudijama Međunarodnog suda.
2. Tokom perioda na koji su imenovani na službu na Međunarodnom sudu, *ad litem* sudije nemaju:
 - a. pravo da biraju ni da budu birani za predsjednika Međunarodnog suda niti za predsjedavajućeg pretresnog vijeća shodno članu 14 Statuta;
 - b. ovlasti:
 - i. da usvajaju pravila o postupku i dokazima u skladu sa članom 15 Statuta. Oni će, međutim biti konsultovani prije usvajanja tih pravila;
 - ii. pregledaju optužnicu u skladu sa članom 19 Statuta;
 - iii. vrše konsultacije sa predsjednikom u vezi s raspoređivanjem sudija u skladu sa članom 14 Statuta, niti u vezi sa pomilovanjem ili ublažavanjem kazne u skladu sa članom 28 Statuta;
 - iv. donose odluke u pretpretresnom postupku.

Član 14 **Funkcioneri i članovi vijeća**

1. Stalne sudije Međunarodnog suda biraju predsjednika iz svojih redova.
2. Predsjednik Međunarodnog suda je član Žalbenog vijeća i predsjedava njegovim radom.
3. Nakon konsultacija sa stalnim sudijama Međunarodnog suda, predsjednik raspoređuje četvoricu stalnih sudija koji su izabrani ili naimenovani u skladu sa članom 13 *bis* Statuta u Žalbeno vijeće, a devetoricu u pretresna vijeća.
4. Predsjednik Međunarodnog suda za Ruandu, u konsultaciji sa predsjednikom Međunarodnog suda, određuje dvojicu sudija koji su izabrani ili naimenovani u skladu sa članom 12 Statuta Međunarodnog suda za Ruandu, za članove Žalbenog vijeća i za stalne sudije Međunarodnog suda.
5. *Ad litem* sudije koji povremeno budu imenovani na službu u Međunarodnom sudu, predsjednik će raspoređivati u pretresna vijeća nakon konsultacija sa stalnim sudijama.
6. Sudija može raditi samo u onom vijeću u koje je raspoređen.

7. Stalne sudije svakog pretresnog vijeća iz svojih redova biraju predsjedavajućeg sudiju koji nadgleda rad dotičnog pretresnog vijeća kao cjeline.

Član 15 **Pravilnik o postupku i dokazima**

Sudije Međunarodnog suda usvajaju pravila o postupku i dokazima za vođenje pretpretresne faze postupka, suđenja i žalbenog postupka, prihvatanje dokaza, zaštitu žrtava i svjedoka i druga odgovarajuća pitanja.

Član 16 **Tužilac**

1. Tužilac je odgovoran za istragu i krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1. januara 1991. godine.

2. Tužilac djeluje nezavisno kao zasebni organ Međunarodnog suda. On ne smije tražiti ni primati upute ni od koje vlade niti bilo kojeg drugog izvora.

3. Tužilaštvo se sastoji od tužioca i drugog potrebnog kvalifikovanog osoblja.

4. Tužioca predlaže generalni sekretar, a imenuje Savjet bezbjednosti. Tužilac mora biti osoba visokih moralnih kvaliteta i posjedovati najviši stepen stručnosti i iskustva u vođenju istraga i krivičnog gonjenja u krivičnim predmetima. Tužilac ima mandat od četiri godine i može biti ponovno izabran. Uslovi službe tužioca odgovaraju uslovima službe podsekretara Ujedinjenih nacija.

5. Osoblje tužilaštva imenuje generalni sekretar na preporuku tužioca.

Član 17 **Sekretarijat**

1. Sekretarijat je odgovoran za administraciju i opsluživanje Međunarodnog suda.

2. Sekretarijat se sastoji od sekretara i drugog potrebnog osoblja.

3. Sekretara imenuje generalni sekretar Ujedinjenih nacija nakon savjetovanja s predsjednikom Međunarodnog suda. Sekretar ima mandat od četiri godine i može biti ponovno izabran. Uslovi službe sekretara odgovaraju uslovima službe pomoćnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

4. Osoblje sekretarijata imenuje generalni sekretar Ujedinjenih nacija na preporuku sekretara Međunarodnog suda.

Član 18 **Istraga i priprema optužnice**

1. Tužilac pokreće istrage *ex officio* ili na temelju informacija pribavljenih iz bilo kojeg izvora, posebno od vlada, organa Ujedinjenih nacija, međuvladinih i nevladinih organizacija. Tužilac mora procijeniti informacije koje je primio ili pribavio i odlučiti postoje li dovoljne osnove za pokretanje postupka.

2. Tužilac je ovlašten da ispituje osumnjičene, žrtve i svjedoke, prikuplja dokaze i provodi istragu na licu mjesta. Prilikom obavljanja tih poslova tužilac može, kada je to prikladno, zatražiti pomoć relevantnih državnih vlasti.

3. Prilikom ispitivanja osumnjičeni ima pravo na pomoć pravnog zastupnika po vlastitom izboru, što uključuje pravo da mu se, ako nema dovoljno sredstava da je sam plati, dodijeli besplatna pravna pomoć, kao i neophodno prevođenje na jezik i s jezika koji govori i razumije.

4. Pošto je utvrdio da *prima facie* postoje osnove za to, tužilac priprema optužnicu koja sadrži sažet prikaz činjenica i krivično djelo ili djela za koja se optuženi tereti prema Statutu. Optužnica se dostavlja sudiji pretresnog vijeća.

Član 19 Pregled optužnice

1. Optužnicu pregledava sudija pretresnog vijeća kojem je ona dostavljena. Ako se uvjeri da je tužilac utvrdio da postoje osnove *prima facie*, sudija će potvrditi optužnicu. Ako se u to ne uvjeri, optužnica se odbacuje.

2. Pošto se optužnica potvrdi, sudija može na zahtjev tužioca izdavati sudske naloge i naloge za hapšenje, pritvor, predaju ili transfer osoba, kao i sve druge naloge potrebne za vođenje suđenja.

Član 20 Početak i vođenje sudskog postupka

1. Pretresna vijeća moraju osigurati da suđenje bude pravično i ekspeditivno, te da se postupak vodi u skladu s pravilima o postupku i dokazima uz puno poštovanje prava optuženog i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svjedoka.

2. Osoba protiv koje je potvrđena optužnica mora, na temelju sudskog naloga ili naloga za hapšenje Međunarodnog suda, biti pritvorena, odmah obaviještena o optužbama protiv nje i prebačena na Međunarodni sud.

3. Pretresno vijeće će pročitati optužnicu, uvjeriti se da se poštuju prava optuženog, potvrditi da optuženi razumije optužnicu i uputiti optuženog da se izjasni o krivici. Pretresno vijeće će zatim utvrditi datum početka suđenja.

4. Pretres je javan osim kada pretresno vijeće ne odluči zatvoriti pretres za javnost u skladu s pravilima o postupku i dokazima.

Član 21 Prava optuženog

1. Sve su osobe ravnopravne pred Međunarodnim sudom.

2. Prilikom presuđivanja o optužbama protiv njega optuženi ima pravo na pravično i javno suđenje, uz ograde predviđene članom 22 Statuta.

3. Optuženi se smatra nevinim dok mu se ne dokaže krivica u skladu s odredbama ovog Statuta.

4. Prilikom presuđivanja o svakoj optužbi protiv optuženog u skladu s ovim Statutom, optuženi ima, s punom ravnopravnošću, pravo na sljedeća minimalna jamstva:

- a. da, na jeziku koji razumije, pravovremeno i detaljno bude obaviješten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega;
- b. da ima odgovarajuće vrijeme i sredstva za pripremu obrane i komunikaciju s pravim zastupnikom po vlastitom izboru;
- c. da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja;
- d. da mu se sudi u njegovoj prisutnosti i da se brani lično ili putem pravnog zastupnika po vlastitom izboru; da se, ako nema pravnog zastupnika, obavijesti o tom pravu; te da mu se, kad god to zahtijevaju interesi pravde, dodijeli pravni zastupnik, a da pritom ne snosi troškove odbrane ako za to nema dovoljno sredstava;
- e. da ispita, ili da se u njegovo ime ispituju svjedoci koji ga terete, kao i da se svjedoci obrane dovedu i ispituju pod istim uslovima kao i svjedoci koji ga terete;
- f. da ima besplatnu pomoć prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi na Međunarodnom sudu;

- g. da ne bude primoran svjedočiti protiv sebe ni priznati krivicu.

Član 22

Zaštita žrtava i svjedoka

Međunarodni sud u svojim pravilima o postupku i dokazima osigurava zaštitu žrtava i svjedoka. Zaštitne mjere obuhvataju, ali nisu ograničene na vođenje postupka *in camera* i zaštitu identiteta žrtava.

Član 23

Presuda

1. Pretresno vijeće izriče presude i odmjerava kazne i sankcije osobama osuđenim za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.
2. Presuda se donosi odlukom većine sudija pretresnog vijeća, a pretresno vijeće je izriče javno. Presudu prati pismeno obrazloženje kojem se mogu dodati izdvojena ili različita mišljenja.

Član 24

Krivične sankcije

1. Krivične sankcije koje izriče pretresno vijeće ograničene su na kaznu zatvora. Prilikom određivanja kazne zatvora pretresno vijeće imaće u vidu opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije.
2. Prilikom izricanja kazni, pretresna vijeća uzimaju u obzir faktore poput težine krivičnog djela i individualnih prilika osuđenika.
3. Uz kaznu zatvora, pretresna vijeća mogu naložiti povrat eventualne imovine i imovinske koristi stečene kriminalnim postupanjem, uključujući i sredstvima prisile, pravim vlasnicima.

Član 25

Žalbeni postupak

1. Žalbeno vijeće razmatra žalbe osoba koje su osudila pretresna vijeća i žalbe tužioca na sljedećim osnovama:
 - a. greška u primjeni prava koja odluku čini nevažećom, ili
 - b. greška u utvrđivanju činjeničnog stanja zbog koje je došlo do neostvarenja pravde.
2. Žalbeno vijeće može odluke pretresnih vijeća potvrditi, poništiti ili preinačiti.

Član 26

Postupak preispitivanja

Kad se otkrije nova činjenica koja nije bila poznata u vrijeme postupka pred pretresnim vijećima ili žalbenim vijećem, a koja je mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke, osuđenik ili tužilac mogu Međunarodnom sudu podnijeti prijedlog za preispitivanje presude.

Član 27

Izvršenje kazne

Kazna zatvora izdržava se u državi koju Međunarodni sud odredi s popisa država koje su Savjetu bezbjednosti izrazile premnost da prihvate osuđene osobe. Kazna zatvora izdržava se u skladu s važećim pravnim propisima dotične države i pod nadzorom Međunarodnog suda.

Član 28

Pomilovanje ili ublažavanje kazne

Ako prema važećim pravnim propisima države u kojoj osuđenik izdržava kaznu zatvora on ima pravo na pomilovanje ili ublažavanje kazne, ta država mora o tome obavijestiti Međunarodni sud. Predsjednik Međunarodnog suda, pošto se posavjetovao sa sudijama, donosi odluku na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela.

Član 29

Saradnja i pravosudna pomoć

1. Države moraju saradivati s Međunarodnim sudom u istrazi i krivičnom gonjenju osoba optuženih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.
2. Države moraju bez nepotrebnog odgađanja udovoljiti svakom zahtjevu za pomoć ili nalogu koji je izdalo pretresno vijeće, što uključuje ali nije ograničeno na sljedeće:
 - a. identifikovanje i pronalaženje osoba;
 - b. uzimanje iskaza i dostavu dokaza;
 - c. uručenje dokumenata;
 - d. hapšenje ili pritvaranje osoba;
 - e. predaju ili transfer optuženika na Međunarodni sud.

Član 30

Status, povlastice i imunitet Međunarodnog suda

1. Konvencija o povlasticama i imunitetu Ujedinjenih nacija od 13. februara 1946. primjenjuje se na Međunarodni sud, sudije, tužioca i njegovo osoblje, te sekretara i njegovo osoblje.
2. Sudije, tužilac i sekretar uživaju povlastice i imunitet, izuzeća i druge olakšice koje se prema međunarodnom pravu dodjeljuju diplomatskim predstavnicima.
3. Osoblje tužioca i sekretara uživa povlastice i imunitet koji se daju službenicima Ujedinjenih nacija u skladu s članovima V i VII Konvencije iz stava 1 ovog člana.
4. Sa svim drugim osobama, uključujući optužene, čija je prisutnost potrebna u sjedištu Međunarodnog suda, postupaće se na način koji je neophodan za ispravno funkcionisanje Međunarodnog suda.

Član 31

Sjedište Međunarodnog suda

Sjedište Međunarodnog suda je u Den Haagu.

Član 32

Troškovi Međunarodnog suda

Troškovi Međunarodnog suda podmiruju se iz redovnog budžeta Ujedinjenih nacija u skladu s članom 17 Povelje Ujedinjenih nacija.

Član 33

Radni jezici

adni jezici Međunarodnog suda su engleski i francuski.

Član 34
Godišnji izvještaj

Predsjednik Međunarodnog suda podnosi Savjetu bezbjednosti i Generalnoj skupštini godišnji izvještaj o radu Međunarodnog suda.